

STRAFBARE DISCRIMINATIE IN BEELD 2025

OVERZICHT VAN DE DISCRIMINATIECIJFERS VAN HET OPENBAAR MINISTERIE

OPENBAAR MINISTERIE

INHOUDSOPGAVE

1

Inleiding

p. 3

2

Samenvatting

p. 4

3

De strafrechtelijke
aanpak van
discriminatie

p. 5

4

Opvallend in 2025

p. 7

5

Een greep uit de zaken
van de parketten

p. 9

6

De betekenis van
de cijfers

p. 11

7

De specifieke
discriminatiefeiten

p. 14

8

Andere strafbare feiten
met een
discriminatieaspect

p. 22

9

Bijlage

p. 30

1 INLEIDING

Discriminatie is een uiting van onverdraagzaamheid tegenover mensen en groepen vanwege hun persoonskenmerken. Het komt op verschillende manieren en op allerlei maatschappelijke terreinen tot uiting. Daarom zijn in verschillende wetten regels opgenomen om de samenleving tegen discriminatie te beschermen. Het Openbaar Ministerie (OM) is belast met de aanpak van de vormen van discriminatie die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van Strafrecht.

Discriminatie is niet zonder gevolgen. Mensen kunnen hierdoor ervaren dat zij niet zichzelf kunnen zijn of dat zij vanwege hun persoonskenmerken worden belemmerd in hun deelname aan het maatschappelijk verkeer. Discriminatie kan er ook toe leiden dat groepen door

anderen als minderwaardig worden gezien en zelfs dat geweld tegen hen legitiem wordt geacht. Discriminatie raakt zodoende niet alleen individuen of groepen mensen met gemeenschappelijke kenmerken, maar de gehele maatschappij. De strafrechtelijke aanpak van discriminatie is daarom een prioriteit binnen het OM, dat hiermee een duidelijk signaal afgeeft: discriminatie wordt niet getolereerd.

De *Aanwijzing discriminatie* geeft een kader voor de strafrechtelijke aanpak van discriminatie.¹ In deze aanwijzing wordt onder andere bepaald dat het Landelijk Expertisecentrum Discriminatie (LECD) jaarlijks rapporteert over de discriminatiezaken die door het OM zijn behandeld. Het OM voldoet hieraan door ieder jaar het

rapport *Strafbare Discriminatie in Beeld* (voorheen: *Cijfers in Beeld*) uit te brengen.

Strafbare Discriminatie in Beeld maakt voor de parketten en het College van procureurs-generaal inzichtelijk hoeveel discriminatiefeiten er in een jaar door het OM in behandeling zijn genomen en om wat voor feiten het gaat. Met de gegevens uit *Strafbare Discriminatie in Beeld* kan het OM de strafrechtelijke aanpak van discriminatie beter vormgeven. Tevens wordt met *Strafbare Discriminatie in Beeld* de minister van Justitie en Veiligheid geïnformeerd over de aanpak van strafbare discriminatie, onder andere ten behoeve van het verstrekken van informatie aan diverse nationale en internationale organisaties.

¹ [Aanwijzing discriminatie](#), *Staatscourant* 21 juli 2025, 23274.

2 SAMENVATTING

Het rapport *Strafbare Discriminatie in Beeld 2025* geeft inzicht in het aantal specifieke discriminatiefeiten² dat in 2025 door het OM is beoordeeld en afgedaan en in het aantal andere strafbare feiten met een discriminatieaspect dat in het afgelopen jaar in behandeling is genomen. Specifieke discriminatiefeiten zijn de feiten die strafbaar zijn op grond van een van de artikelen uit het Wetboek van Strafrecht (Sr) die specifiek gaan over discriminatie.³ Bij andere strafbare feiten gaat het bijvoorbeeld om eenvoudige belediging, bedreiging of mishandeling, waarbij een discriminatieaspect heeft meegespeeld.

Instroom en afdoening specifieke discriminatiefeiten

In 2025 nam het OM in totaal 141 specifieke discriminatiefeiten in behandeling. Daarvan hadden de meeste feiten betrekking op de discriminatiegrond *ras* (73 registraties; 41%). Dit is een daling ten opzichte

van 2024. De discriminatiegrond *antisemitisme* werd 46 keer geregistreerd (26%). Evenals de voorgaande jaren betrof het overgrote deel van alle ingekomen specifieke discriminatiefeiten groepsbelediging, artikel 137c Sr (92 feiten). De meeste feiten werden gepleegd in de openbare ruimte (50 feiten, 35%). In 2025 stroomden de meeste discriminatiefeiten in bij het parket Amsterdam (37 feiten). Er werd door het OM over 195 specifieke discriminatiefeiten een beslissing over de afdoening genomen. Dit zijn ook feiten die voor 2025 zijn ingestroomd.

Instroom andere feiten met een discriminatieaspect

In 2025 zijn er 1011 andere delicten met een discriminatieaspect geregistreerd door het OM. Anders dan in voorgaande jaren is seksuele gerichtheid de meest voorkomende discriminatiegrond (453 registraties, 38%), gevolgd door *ras* (376 registraties, 32%). Het merendeel

van de andere delicten met een discriminatieaspect dat door het OM werd ingeschreven, betrof belediging van een individu (artikel 266 Sr, 729 feiten). De meeste feiten werden gepleegd tegen personen die aan het werk waren (645 feiten; 64%), waarvan 568 feiten waren gericht tegen personen met een publieke functie, zoals politieagenten of *boa's*.

De 1011 andere strafbare feiten die in 2025 bij het OM zijn ingestroomd, betreffen ook feiten die vóór 2025 gepleegd zijn. Van deze 1011 zijn in totaal 884 feiten in het jaar 2025 gepleegd, waarvan 391 zijn gepleegd na de inwerking-treding van artikel 44bis Sr (periode van 1 juli tot en met 31 december 2025). Van deze feiten is bij 206 feiten naast het gronddelict ook artikel 44bis Sr ten laste gelegd. Zie voor verdere toelichting van dit artikel hoofdstuk 3. *De Strafrechtelijke aanpak van discriminatie* en hoofdstuk 8. *Andere strafbare feiten met een discriminatie aspect*.

² In *Strafbare Discriminatie in Beeld* wordt gerapporteerd over **feiten** en niet over **zaken**. Zie de toelichting bij *Betekenis van de cijfers*.

³ Artikel 137c, 137d, 137e, 137f, 137g en 429quater Sr.

3 DE STRAFRECHTELIJKE AANPAK VAN DISCRIMINATIE

3.1 Discriminatieverbod in het Wetboek van Strafrecht

Het verbod op discriminatie is op verschillende plekken in de Nederlandse wet opgenomen; bijvoorbeeld in de Grondwet, de Algemene wet gelijke behandeling, het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Strafrecht. Al deze wetten hebben een eigen werking en reikwijdte. Het OM houdt zich alleen bezig met strafbare discriminatie. Strafbare discriminatie kan worden onderverdeeld in twee soorten strafbare feiten: de specifieke discriminatiefeiten uit het Wetboek van Strafrecht en de andere feiten met een discriminatieaspect zoals nader omschreven in de *Aanwijzing discriminatie*.

Specifieke discriminatiefeiten

De specifieke discriminatiefeiten vallen onder de artikelen uit het Wetboek van Strafrecht die betrekking hebben op discriminatie. Dit zijn groepsbelediging (artikel 137c Sr); aanzetten tot haat, discriminatie of geweld (artikel 137d Sr); het verspreiden van uitingen of voorwerpen die beledigend zijn of die aanzetten tot haat, discriminatie of geweld (artikel 137e Sr); opzettelijke rassendiscriminatie in de uitoefening van een ambt, beroep of bedrijf (artikel 137g

Sr); het deelnemen of verlenen van steun aan discriminatie (artikel 137f Sr); en (niet opzettelijk) discrimineren in de uitoefening van een ambt, beroep of bedrijf (artikel 429quater Sr).⁴ Op 1 oktober 2024 is aan artikel 137c Sr een nieuw lid toegevoegd, waarin is verduidelijkt dat het beledigen van een groep mensen ook kan bestaan uit het vergoelijken, ontkennen of bagatelliseren van bepaalde internationale misdrijven strafbaar is gesteld.

De specifieke discriminatieartikelen zijn onder te verdelen in uitingsdelicten en uitsluitingsdelicten. Bij uitingsdelicten (artikel 137c, 137d en 137e Sr) gaat het om strafbare uitingen die in het openbaar zijn gedaan, zoals een mondelinge uitspraak, een bericht op sociale media of een afbeelding op een spandoek. De uitsluitingsdelicten (artikel 137g en 429quater Sr) maken het strafbaar om personen feitelijk uit te sluiten in het sociaaleconomisch verkeer, zoals het niet toelaten van iemand in een horecagelegenheid omdat deze persoon met een hulphond naar binnen wil.

In ieder specifiek discriminatieartikel is een beperkt aantal discriminatiegronden opgenomen. Discriminatiegronden zijn de kenmerken op grond waarvan iemand wordt

gediscrimineerd, zoals *seksuele gerichtheid* of *godsdienst*. Er is alleen sprake van een strafbaar feit als het gaat om een (of meer) van de genoemde gronden die zijn opgenomen in het wetsartikel waaraan een feit wordt getoetst. Zo is groepsbelediging niet strafbaar als men zich beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun geslacht, omdat dit in artikel 137c Sr niet als discriminatiegrond is opgenomen.⁵

Andere feiten met een discriminatieaspect

Op 1 juli 2025 is artikel 44bis Sr in werking getreden. Dit artikel is een algemene wettelijke strafverzwaringgrond voor alle strafbare feiten die zijn begaan met een discriminatoir aspect. Het hiervoor bestaande OM-beleid op het gebied van commune delicten met een discriminatieaspect (de zogenaamde 'codis-feiten') is met deze nieuwe bepaling door de wetgever grotendeels gecodificeerd. Dit betekent dat artikel 44bis Sr sinds 1 juli 2025 ook op de tenlastelegging moet worden opgenomen en dat de strafverzwarende omstandigheid wettig en overtuigend bewezen moet worden.⁶

⁴ Zie de bijlage voor deze artikelen. In artikel 90quater Sr is de definitie van het begrip 'discriminatie' weergegeven. Dit artikel bevat geen strafbepaling, maar is voor de volledigheid wel in de bijlage opgenomen.

⁵ Per 1 juli 2025 is grond *hetero- of homoseksuele gerichtheid* vervangen door *seksuele gerichtheid* en de grond *psychische of verstandelijke handicap* vervangen door *handicap* in de artikelen 137c, 137d, 137e en 137f Sr.

⁶ [Zie Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 2025, 74](#)

Als bijvoorbeeld tijdens een mishandeling door de verdachte wordt gescholden met discriminerende woorden dan wordt dat in het onderzoek betrokken als een mishandeling met een discriminatieaspect als wettelijke strafverzwaringsgrond.

In artikel 44bis Sr worden alle discriminatiegronden genoemd die de strafwet kent: ras (waaronder wordt verstaan huidskleur, etniciteit en afkomst), godsdienst en levensovertuiging, seksuele gerichtheid, handicap en geslacht. Artikel 44bis Sr heeft voorts betrekking op (bijna) alle strafbare feiten: overtredingen, misdrijven, bijzondere wetgeving. Uitgezonderd zijn de bepalingen uit het Wetboek van Strafrecht waarin discriminatie zelfstandig strafbaar is gesteld: artikelen 137c t/m 137g en 429quater Sr.

Artikel 44bis Sr vervangt de zogenoemde 'codis-feiten'. De codis-feiten werden voorheen in de *Aanwijzing discriminatie* gedefinieerd als: commune delicten waarbij het discriminatieaspect als motief of aanleiding een rol heeft gespeeld, of gebruikt is om het delict indringender te plegen. Het oude codis-beleid is van toepassing geweest op strafbare feiten die voor 1 juli 2025 zijn gepleegd.

3.2 Het OM en de aanpak van strafbare discriminatie

Het OM heeft de taak om strafbare feiten op te sporen, te beoordelen en te vervolgen als deze bewijsbaar zijn. Daarbij werkt het OM nauw samen met de politie.

Deze samenwerking, waarbij de officier van justitie het opsporingsonderzoek leidt, moet ervoor zorgen dat de meest passende reactie volgt op strafbare en bewezen feiten, dat recht wordt gedaan aan de slachtoffers en dat voor derden zichtbaar wordt hoe door het OM wordt gereageerd op het plegen van strafbare feiten.

Discriminatiezaken kunnen complex zijn vanwege de spanning tussen verschillende grondrechten, die hierbij vaak tegenover elkaar komen te staan: denk hierbij aan de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van godsdienst en het recht om gelijkwaardig behandeld te worden. Deze grondrechten zijn ook vastgelegd in het *Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden* (EVRM). Bij de beoordeling van discriminerende uitingen weegt het OM de verschillende grondrechten zorgvuldig tegen elkaar af. Alleen onder bepaalde omstandigheden mogen de vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst worden ingeperkt, bijvoorbeeld als er wordt aangezet tot haat of geweld.

De beleidsregels voor de opsporing en vervolging van strafbare discriminatie zijn vastgelegd in de *Aanwijzing discriminatie*. Het uitgangspunt hierbij is dat steeds moet worden bekeken of de inzet van het strafrecht de beste oplossing biedt. In discriminatiezaken moet het strafrecht als een *ultimum remedium* worden beschouwd, het laatste redmiddel. Als blijkt dat in een zaak andere dan strafrechtelijke middelen passender zijn, zoals bemiddeling,

dan kan strafrechtelijke inzet achterwege blijven. Het OM werkt daarom nauw samen met andere instanties. Zo hebben medewerkers van alle arrondissementsparketten periodiek overleg met hun contactpersonen bij de politie en de antidiscriminatiebureaus.

Om strafbare discriminatie optimaal te kunnen aanpakken, is sinds 1998 het Landelijk Expertisecentrum Discriminatie (LECD) ondergebracht bij het arrondissementsparket Amsterdam. Daarnaast heeft ieder parket van het OM een of meerdere discriminatieportefeuillehouders; zij zijn binnen hun parket het aanspreekpunt voor iedere medewerker die een discriminatiezaak moet beoordelen. De discriminatieportefeuillehouders kunnen bij het LECD terecht voor advies en informatie, vanaf het moment dat een aangifte bij het OM binnenkomt tot aan de zitting bij de hoogste rechter. Het LECD houdt zich daarnaast bezig met het opbouwen en bijhouden van jurisprudentie en signaleert actuele ontwikkelingen op het gebied van strafbare discriminatie. Ook draagt het LECD bij aan de ontwikkeling van het landelijk OM-beleid inzake de aanpak van strafbare discriminatie. Naast de taken als expertisecentrum behandelt het LECD ook de Amsterdamse discriminatiezaken die moeten worden beoordeeld en afgedaan.

4 OPVALLEND IN 2025

4.1 Inwerkingtreding artikel 44bis Wetboek van Strafrecht

In 2025 zijn in totaal 1011 andere strafbare feiten met een discriminatieaspect bij het OM geregistreerd. Dit is een duidelijke stijging ten opzichte van 2024, toen er 523 feiten zijn ingestroomd.

Zoals in hoofdstuk 3 is toegelicht, is dit artikel een wettelijke strafverzwarringsgrond voor alle strafbare feiten die zijn begaan met een discriminatoir aspect. Als de zaak voor de rechter komt, dan moet deze kiezen of sprake is van een discriminatoir oogmerk of van discriminatoire gedragingen die gepaard gingen met het strafbare feit. Bij artikel 44bis-feiten kan het discriminatieaspect dus op twee manieren een rol hebben gespeeld.

Om een voorbeeld te geven. Een vrouw wordt uit het niets mishandeld. De verdachte verklaart tijdens zijn verhoor dat hij de vrouw heeft geslagen omdat 'transgenders onnatuurlijk zijn'. Er is zodoende sprake van een discriminatoir oogmerk, omdat kan worden bewezen dat de verdachte het delict heeft gepleegd om haat of discriminatie van een groep mensen tot uitdrukking te brengen. Omdat het gaat hier om discriminatie wegens geslacht, waaronder ook genderidentiteit valt, is ook

artikel 44bis Sr tenlastegelegd. In deze zaak achtte de politierechter het discriminatoir oogmerk bewezen en werd de verdachte veroordeeld tot een gevangenisstraf van 60 dagen (parketnummer 13-212086-25).

Ook als de verdachte niet het oogmerk heeft om haat of discriminatie tot uitdrukking te brengen, kan er sprake zijn van een strafverzwarend discriminatieaspect. Volgens artikel 44bis Sr is de wettelijke strafverzwarringsgrond eveneens van toepassing als een strafbaar feit is gepleegd in combinatie met gedragingen waarmee haat tegen of discriminatie van een groep mensen tot uitdrukking wordt gebracht. Daarvoor is geen oogmerk vereist op het tot uitdrukking brengen van haat of discriminatie. De bewijsdrempel ligt daarom lager dan voor het discriminatoir oogmerk, maar leidt wel tot dezelfde strafverzwarringsmogelijkheid.

Nog een voorbeeld. Tijdens het uitlaten van zijn hond wordt een man nageroepen. Verdachten maken een opmerking over zijn roze schoenen, waarna de man wordt uitgescholden voor 'kankerhomo'. Nadat de man zijn middelvinger heeft opgestoken naar de verdachten, wordt hij door hen mishandeld. Door de officier van justitie is in deze zaak de openlijke geweldpleging in combinatie met

artikel 44bis Sr tenlastegelegd. De politierechter achtte beide feiten bewezen (parketnummer 10-228103-25).

4.2 Discriminatie van ambtenaren

In 2025 is een stijging zichtbaar in het aantal discriminatiefeiten gericht tegen ambtenaren. Het betreft hierbij met name politieambtenaren en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's), maar ook andere functionarissen met een publieke taak, die tijdens of naar aanleiding van hun werkzaamheden worden geconfronteerd met beledigende en bedreigende uitingen. De uitingen zijn gericht op bijvoorbeeld ras, huidskleur of seksuele gerichtheid.

Deze stijging past binnen de toename van andere feiten met een discriminatoir aspect, van 523 in 2024 naar 1011 in 2025. Het merendeel van deze feiten bestaat uit eenvoudige belediging (art. 266 Sr), met 725 feiten (circa 72% van het totaal). Een groot deel van deze feiten vindt plaats in de context van werk en gezagsuitoefening: 645 feiten (64%) spelen zich af op het werk en 568 feiten zijn gericht tegen personen met een publieke functie.

De context van deze feiten ligt vaak in handhavingssituaties, zoals tijdens aanhoudingen, controles of toezicht in de

openbare ruimte, waarbij emoties hoog kunnen oplopen. Tegelijkertijd onderstreept deze ontwikkeling dat ambtenaren, en in het bijzonder ook boa's en politieagenten die zichtbaar aanwezig zijn in de openbare ruimte, in toenemende mate worden blootgesteld aan dergelijke uitingen.

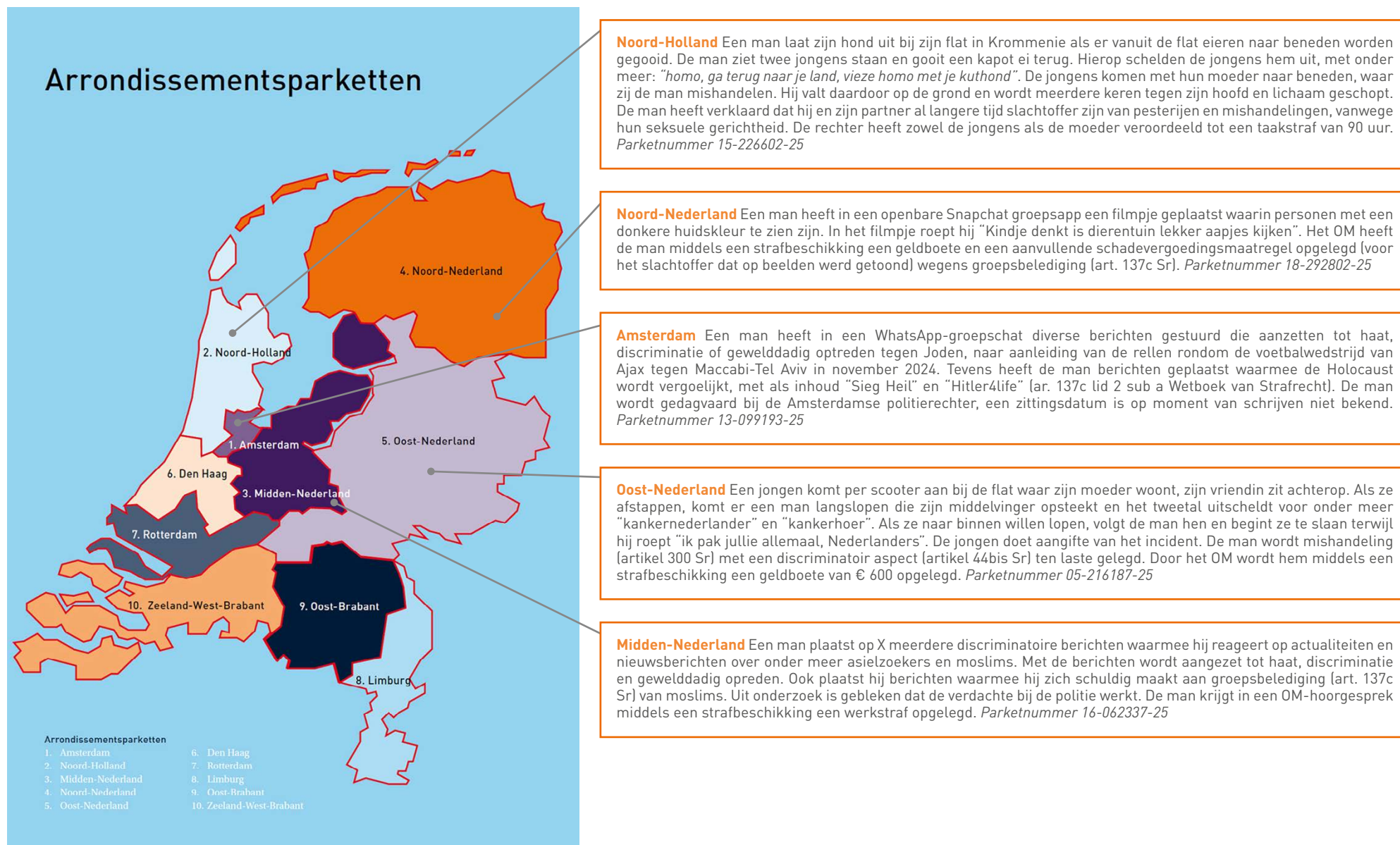
4.3 Daling cijfers extreemrechts en antisemitisme

In 2025 is sprake van een daling van het aantal feiten met een antisemitisch karakter en van het aantal verdachten met een extreemrechtse achtergrond. Het aantal antisemitische feiten daalde van 80 in 2024 naar 46 in 2025, terwijl het aantal feiten waarbij een verdachte met een extreemrechtse achtergrond werd geregistreerd afnam van 23 naar 7.

Deze daling volgt op een periode van verhoogde instroom in de voorgaande twee jaar van beide categorieën. Deze stijging kon onder meer worden verklaard door de instroom van een groot aantal voetbalgerelateerde feiten en feiten die betrekking hadden op de projecties van extreemrechtse teksten op gebouwen. De cijfers van 2025 liggen daarmee weer meer in lijn met het meerjarige beeld van beide categorieën en laten zien dat antisemitische en extreemrechtse uitingen zich nog steeds voordoen.

5 EEN GREEP UIT DE ZAKEN VAN DE PARKETTEN

Den Haag Via Instagram stuurt een man een *direct message* met ernstige bedreigingen naar een politicus van de politieke partij DENK en naar een politicus van de PvdA. Het gaat daarbij om teksten als: "Luister pik als ik jou tegen kom vieze kanker moslim ik sla je knock-out sleep je een busje in ik hang je op zoals jullie geiten slachten snij ik eerst je kanker kop eraf en daarna je hart of ik laat je lijden". Door beide politici is van de bedreigingen aangifte gedaan. Door de politierechter is de verdachte veroordeeld voor bedreiging tot een gevangenisstraf van 30 dagen, waarvan 25 dagen voorwaardelijk. *Parketnummer 09-283028-25*

Rotterdam Een vrouw in Sommelsdijk is bezig met haar krantenwijk. Op een van de adressen waar ze moet bezorgen staat bij een bovenwoning een man op de trap. De man roept "opdonderen, kanker zwarte, ik maak je af" naar de vrouw. Zij haalt haar vader en gaat samen met hem terug naar de woning van de man. Die onder meer "ga opdonderen, ga naar je eigen land" tegen de vrouw en haar vader zegt. Vervolgens bedreigt hij beiden met een mes. De zaak is door het OM afgedaan met een strafbeschikking, aan de man wordt een geldboete van € 250 opgelegd. *Parketnummer 10-200682-25*

Oost-Brabant Een man plaatst op zijn X-account meerdere berichten waarmee wordt aangezet tot haat, discriminatie en gewelddadig optreden tegen onder meer moslims, Marokkaanse jongeren en asielzoekers. Ook schrijft hij opruiende berichten en bedreigingen richting fractievoorzitters van linkse politieke partijen. De rechtbank in Den Bosch veroordeelt de man tot een taakstraf van 150 uur en een voorwaardelijke gevangenisstraf van zes weken wegens groepsbelediging (artikel 137c Sr) en het aanzetten tot haat, discriminatie en geweld (artikel 137d Sr). *Parketnummer 03-200682-25*

Zeeland-West-Brabant Een medewerker van de Rabobank wordt door een klant uitgescholden. De klant zegt onder meer "kut buitenlander", "kut Turk" en "je moet het land uit" tegen de vrouw. Door de politierechter in Breda wordt de man veroordeeld tot een geldboete van € 200 en een gevangenisstraf van een week voorwaardelijk. *Parketnummer 02-180902-25*

Limburg Een man heeft over langere periode meerdere opruiende en bedreigende berichten geplaatst op LinkedIn en naar medewerkers van de gemeente Eijsden gemaild. De berichten behelzen beledigende uitingen over een groep mensen wegens hun seksuele gerichtheid. Hij schrijft onder meer dat "de natuur immers (is) gericht op overleving middels voortplanting en de samenleving van ons als diersoort dus ook. Als je geen zorg draagt voor een particulier huishouden met kinderen, hoe kun je dan zorg dragen voor een publiek huishouden". De politierechter veroordeelt de man voor bedreiging en eenvoudige belediging tot een gevangenisstraf van vier maanden voorwaardelijk. *Parketnummer 03-023771-25*

6 DE BETEKENIS VAN DE CIJFERS

6.1 Totstandkoming van de cijfers

Voor het rapport *Strafbare Discriminatie in Beeld* maakt het OM ieder jaar een overzicht van alle ingestroomde feiten die in het afgelopen jaar zijn geregistreerd als een specifiek discriminatiefeit of als een ander delict met een discriminatieaspect. Het rapport geeft ook een overzicht van de discriminatiefeiten waarover door het OM en/of de rechtspraak een afdoeningsbeslissing is genomen.

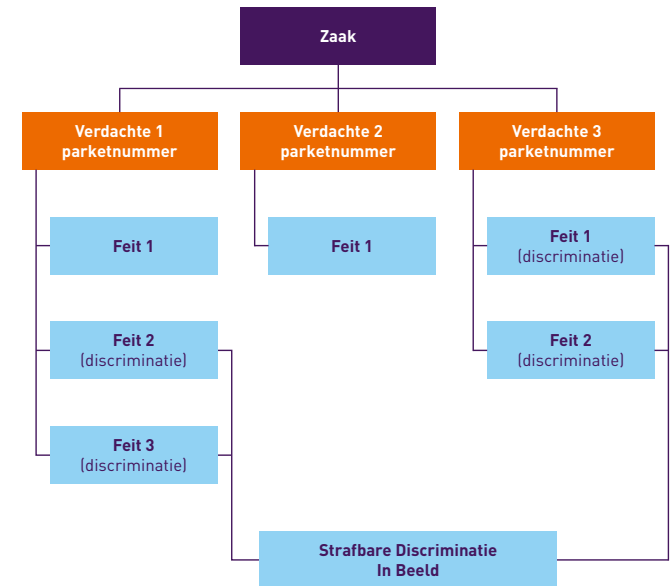
Registratie van een discriminatiefeit begint in de meeste gevallen met een aangifte. Iedereen die meent dat er sprake is van een discriminatie-incident kan daarvan aangifte doen bij de politie, die vervolgens de aangifte met het OM bespreekt. Als er sprake is van een verdenking van een strafbaar feit, wordt de aangifte naar het OM gestuurd en krijgt iedere verdachte in de zaak een eigen parketnummer. Een verdachte in een zaak kan meerdere discriminatiefeiten hebben gepleegd, die elk als afzonderlijk feit door het OM worden geregistreerd. In de afbeelding hiernaast is dit schematisch weergegeven.

Een discriminatiefeit kan weer betrekking hebben op meerdere discriminatiegronden. Om vast te stellen op wat voor grond(en) het discriminatiefeit betrekking heeft, worden voor dit rapport alle betreffende dossiers

geanalyseerd. Daarbij wordt ook gekeken naar de pleegplaats en de achtergrond van de verdachte, bijvoorbeeld of het een voetbalsupporter betreft. Uit deze analyse kan ook blijken dat van een discriminatiefeit in een zaak geen sprake is. In dat geval wordt het feit niet meegeteld in de cijfers van dit rapport.

Een voorbeeld: een verdachte doet een uiting over homoseksuelen, die geclassificeerd kan worden als groepsbelediging en als aanzetten tot geweld. Deze uiting is daarom strafbaar op basis van twee artikelen van het Wetboek van Strafrecht en wordt door het OM om die reden als twee strafbare feiten geregistreerd. Aan beide feiten wordt de discriminatiegrond *seksuele gerichtheid* gekoppeld, terwijl het maar één incident betreft. De registratie van een grond staat dus niet per se gelijk aan één incident.

Alle discriminatiefeiten die in 2025 bij het OM zijn ingestroomd, zijn in dit rapport opgenomen. Niet ieder discriminatiefeit dat het OM registreert, wordt ook in hetzelfde jaar afgedaan. Het aantal feiten dat bij het OM in een jaar is ingestroomd, kan daarom verschillen van het aantal feiten dat in dat jaar is afgedaan.

6.2 Interpretatie van de cijfers

Lang niet alles wat in het dagelijks leven discriminatie wordt genoemd, komt bij het OM terecht. Zoals in het hoofdstuk *De strafrechtelijke aanpak van discriminatie* is aangegeven, staat in het Wetboek van Strafrecht een beperkt aantal gedragingen beschreven dat slechts in combinatie met een beperkt aantal discriminatiegronden strafbaar is gesteld als discriminatie. Strafbare discriminatie is dan ook beperkter dan wat men doorgaans in het dagelijkse leven als discriminatie kan beschouwen.

Ook als er bij een incident wel sprake is van strafbare discriminatie, komt dit niet altijd bij het OM terecht. Niet iedere burger die discriminatie ervaart, gaat ook naar de politie om hiervan aangifte te doen.⁷ Bij de politie heeft een slachtoffer de mogelijkheid om een incident te melden of om hiervan aangifte te doen. Met een melding wordt de politie slechts op de hoogte gesteld van een incident; als een burger aangifte doet, dan is het mogelijk dat in een zaak geen verdachte wordt gevonden, of dat er onvoldoende bewijs is. Er kan dan worden besloten om een zaak, na overleg met een officier van justitie, niet over te dragen aan het OM. Het is ook mogelijk dat een incident bij de politie wordt geclassificeerd als discriminatie, maar dat bij beoordeling door het OM blijkt dat er toch geen aanknopingspunten zijn om de zaak als zodanig te behandelen.

Daarom verschillen de cijfers van het OM van de cijfers in de landelijke rapportage van de politie en de antidiscriminatievoorzieningen, waarin ook alle meldingen worden meegeteld. Hoe deze verschillende aantallen zich tot elkaar verhouden, is in het schema hiernaast te zien.

Net als in voorgaande jaren is het niet mogelijk om op basis van het aantal in 2025 ingestroomde specifieke discriminatiefeiten (141) en ingestroomde andere feiten met een discriminatieaspect (1011) vergaande conclusies te trekken over stijgingen of dalingen in de cijfers.

In het rapport zijn alle percentages in de tabellen afgerond. Hierdoor kan bij optelling van afzonderlijk weergegeven percentages het totaal soms iets onder of boven de 100% uitkomen.

6.3 De rapporten van andere organisaties

In Nederland rapporteren meerdere (overheids) organisaties over discriminatie. Zo publiceren verschillende belangenorganisaties hun eigen jaarcijfers over (ervaren) discriminatie van specifieke bevolkingsgroepen. De politie, de antidiscriminatiebureaus, het College voor de Rechten van de Mens en Meld.Online Discriminatie (MOD) en de Nationale Ombudsman rapporteren jaarlijks in een gezamenlijk rapport hun cijfers.⁸

Al deze organisaties hebben uiteenlopende taken en verwerken op verschillende wijzen de informatie voor hun rapporten. Dit betekent dat de cijfers in de rapporten niet met elkaar te vergelijken zijn. Ook kunnen de cijfers uit de verschillende rapporten niet bij elkaar worden opgeteld.

⁷ Zie: *Ervaren discriminatie in Nederland*, [Centraal Bureau voor de Statistiek, 13 december 2024](#)

⁸ *Discriminatiecijfers in 2024*, Art.1, Rotterdam april 2025.

WAT ZIJN DISCRIMINATIEGRONDEN?

Bij discriminatie gaat het om ongelijke behandeling of negatieve bejegening van (een groep) mensen wegens een bepaald (vermeend) kenmerk, zoals huidskleur of geslacht. Deze kenmerken op grond waarvan mensen worden gediscrimineerd, noemen we de discriminatiegronden. Niet alle discriminatiegronden staan in het Wetboek van Strafrecht. Alleen als een grond is opgenomen als bestanddeel van de strafbaarstelling in het Wetboek van Strafrecht, is discriminatie op grond van dat kenmerk een strafbaar feit. Dit betekent niet dat ongelijke behandeling of negatieve bejegening op andere gronden (bijvoorbeeld leeftijd) geen discriminatie is, maar dat dit geen strafbaar feit oplevert en daarom geen zaken zijn voor het OM. In dit rapport wordt daarom alleen ingegaan op de discriminatiegronden die zijn opgenomen in de verschillende bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, namelijk: ras, godsdienst of levensovertuiging, geslacht, seksuele gerichtheid en handicap.

Het gebruik van de term ras als discriminatiegrond roept mogelijk vragen op. De term is afkomstig uit het Internationaal Verdrag inzake de Uitbanning van alle vormen van Rassendiscriminatie (IVUR). Dit verdrag was de aanleiding voor de invoering in 1971 van de discriminatieartikelen in hun huidige structuur. In navolging van dit verdrag is door de wetgever ook in het Wetboek van Strafrecht de term ras gebruikt, waarmee wat betreft de uitleg van die term wordt aangesloten bij de uitleg zoals die wordt gegeven in het IVUR. Onder ras wordt volgens het IVUR-verdrag in elk geval verstaan huidskleur, afkomst, en nationale of etnische afstamming.

7 DE SPECIFIEKE DISCRIMINATIEFEITEN

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van het aantal specifieke discriminatiefeiten dat in 2025 door het OM in behandeling is genomen. Ook wordt ingegaan op de aard en afdoening van deze feiten.

7.1 Totaal aantal ingestroomde specifieke feiten

Uitsplitsing per parket

In 2025 zijn er 141 specifieke discriminatiefeiten geregistreerd bij het OM. Dit is een afname ten opzichte van 2024. De meeste feiten werden in 2025 geregistreerd door parket Amsterdam (37 feiten).

Tabel 1 | Instroom specifieke discriminatiefeiten per parket

Feiten per arrondissementsparket	2021	2022	2023	2024	2025
AP Amsterdam	46	37	33	44	37
AP Noord-Holland	3	4	7	5	6
AP Midden-Nederland	19	23	9	11	17
AP Noord-Nederland	7	13	8	4	9
AP Oost-Nederland	8	12	18	19	15
AP Den Haag	38	10	14	14	10
AP Rotterdam	19	29	104	28	14
AP Limburg	7	3	3	11	3
AP Oost-Brabant	3	8	8	15	15
AP Zeeland – West-Brabant	7	5	7	9	15
Totaal	157	144	211	160	141

Uitsplitsing per wetsartikel

Net als de afgelopen jaren betrof het overgrote deel van deze feiten groepsbelediging (artikel 137c Sr), met 92 geregistreerde feiten is dat 65% van het totaal.

Tabel 2 | Instroom specifieke discriminatiefeiten per wetsartikel

Instroom per wetsartikel	2021	2022	2023	2024	2025
137c	114	100	133	111	92
137d	28	24	28	34	30
137e	5	9	37	7	10
137f	2	1	3	2	2
137g	4	4	4	2	3
429quater	4	6	6	4	4
Totaal	157	144	211	160	141

7.2 Discriminatiegronden

Tabel 3 laat zien op welke discriminatiegronden de ingestroomde feiten betrekking hadden. Deze cijfers geven geen inzicht in het aantal incidenten per groep, aangezien één incident meerdere feiten en discriminatiegronden kan omvatten (zie hierover hoofdstuk 6, *de betekenis van de cijfers*).

Juridisch gezien valt discriminatie van transgender personen onder de discriminatiegrond *geslacht*.⁹ In 2025 zijn bij het OM 6 specifieke feiten geregistreerd met de grond *geslacht*, daarbij was in alle gevallen de uiting of gedraging gericht tegen transgender personen.

⁹ Hof Leeuwarden 13 januari 1995, ECLI:NL:GHLEE:1995:AC2855.

Antisemitisme valt juridisch gezien zowel onder de grond *ras* als *godsdienst of levensovertuiging*.¹⁰ Daarom wordt antisemitisme in dit rapport apart geregistreerd, zodat voor deze gronden geen vertekend beeld ontstaat. *Antisemitisme* is in 2025 46 keer geregistreerd, 26% van het totaal aantal gronden.

De discriminatiegrond *ras* werd 73 keer geregistreerd (41% van het totaal). De 19 ingestroomde feiten waarbij de grond *godsdienst of levensovertuiging* is geregistreerd, hadden allemaal betrekking op moslims wegens hun godsdienst of levensovertuiging.

Tabel 3 | Geregisteerde gronden bij specifieke discriminatiefeiten

Gronden	2021		2022		2023		2024		2025	
Ras	44%	82	41%	65	29%	73	42%	91	41%	73
Godsdienst of levensovertuiging	10%	18	7%	11	4%	10	11%	24	11%	19
Seksuele gerichtheid	9%	16	6%	10	17%	44	7%	14	11%	20
Geslacht	1%	1	1%	1	0%	1	0%	1	3%	6
Handicap	3%	5	2%	3	1%	3	0%	1	1%	2
Antisemitisme	31%	58	39%	61	48%	122	37%	80	26%	46
Transgenderpersonen	1%	1	1%	2	0%	0	2%	4	3%	6
Overige gronden	2%	4	3%	5	1%	2	0%	0	3%	5
Totaal	100%	185	100%	158	100%	255	100%	215	100%	177

¹⁰ *Handelingen II 1970/71*, nr. 93, p. 4351.

Uitsplitsing ras

In tabel 4 wordt de grond *ras* uit tabel 3 verder uitgesplitst. Van het aantal keer dat deze grond is geregistreerd, hadden 30 feiten betrekking op de subcategorie *zwart* (17% van het totaal aantal geregistreerde gronden).

De categorie *migratieachtergrond* werd in 2025 21 keer geregistreerd (12% van het totaal aantal geregistreerde gronden). Hierbij kan worden gedacht aan beledigende uitingen over buitenlanders of asielzoekers als bevolkingsgroep, zoals de uiting “buitenlanders zijn in Nederland niet welkom”. Onder *overige* worden feiten geteld die niet op basis van een van de genoemde subcategorieën gerubriceerd kunnen worden.

Tabel 4 | Uitsplitsing grond ras specifieke discriminatiefeiten

Uitsplitsing ras	2021		2022		2023		2024		2025	
Zwart	25%	47	25%	40	13%	34	23%	49	17%	30
Westers	0%	0	0%	0	2%	4	0%	1	1%	1
Turks	4%	8	3%	4	1%	2	0%	1	4%	7
Marokkaans	6%	11	4%	6	3%	8	2%	4	6%	11
Aziatisch	2%	4	1%	1	1%	3	0%	1	1%	1
Migratieachtergrond	6%	11	8%	12	7%	18	13%	29	12%	21
Overige	1%	1	1%	2	2%	4	3%	6	1%	2
Totaal	44%	82	41%	65	29%	73	42%	91	41%	73

7.3 Pleegplaats specifieke discriminatiefeiten

Om beter inzicht te krijgen in de aard van de feiten, is onderzocht in wat voor situatie en *waar* de ingestroomde discriminatiefeiten plaatsvonden. Soms zijn bij een feit twee categorieën van toepassing; in dat geval is er gekozen voor de categorie die het feit het meest nauwkeurig beschrijft. Bij een politieagent die tijdens zijn werk op straat is uitgescholden, is daarom gekozen voor de categorie *werk* in plaats van de categorie *openbare ruimte*, omdat het een slachtoffer betreft die aan het werk was toen het feit zich voltrok.

De meeste feiten die bij het OM in 2025 werden ingeschreven, voltrokken zich in de openbare ruimte (50 feiten; 35%). Het internet als pleegplaats werd 42 keer geregistreerd (30%). Daarbij gaat het om uitingen op sociale media en via digitale communicatiediensten.

Tabel 5 | Waar vinden specifieke discriminatiefeiten plaats

WAAR		2021	2022	2023	2024	2025				
<i>Tegen personen met een publieke functie</i>		14	12	7	6	11				
Werk	18%	30	10%	15	9%	18	12%	19	9%	13
School/ Onderwijsinstelling	1%	2	1%	1	0%	0	1%	1	0%	0
Sport	13%	23	12%	17	38%	80	16%	25	8%	11
Horeca - uitsluiting aan deur	0%	0	4%	6	4%	8	2%	3	0%	0
Woonomgeving	13%	22	14%	20	7%	14	8%	13	13%	19
Straat/openbare gelegenheid	25%	42	35%	51	28%	59	22%	35	35%	50
Internet	19%	33	15%	22	12%	25	34%	55	30%	42
Pers (media)	0%	0	3%	5	2%	4	3%	4	0%	0
Overige	11%	19	5%	7	1%	3	3%	5	4%	6
Totaal	100%	171	100%	144	100%	211	100%	160	100%	141

7.4 Achtergrond verdachten

Denkbeelden of sympathieën van een verdachte kunnen een rol spelen bij de gepleegde discriminatiefeiten. Daarom is bij de dossieranalyse ook gekeken naar de achtergrond van de verdachte. Bij 7 van de 141 feiten handelden de verdachten vanuit extreemrechtse sympathieën, onder andere door het zichtbaar dragen van kleding met nazi-symboliek tijdens een demonstratie van de Nederlandse Nationalistische beweging. Bij 12 feiten was de verdachte een *sport- of voetbalsupporter* die rondom wedstrijden van Ajax antisemitische leuzen had geroepen. Bij 4 van de 141 feiten was de verdachte werkzaam bij de politie. Bij het merendeel van de verdachten was geen sprake van een specifieke achtergrond; deze feiten zijn niet in de tabel opgenomen.

Tabel 6 | Achtergrond verdachte specifieke feiten

Achtergrond verdachte	2021	2022	2023	2024	2025
Extreemrechts	2	9	33	23	7
Godsdienst/levensovertuiging	2	2	2	8	3
Politieke overtuiging/maatschappelijk debat	10	15	11	7	7
Door opsporingsambtenaar	1	2	0	0	4
Voetbal/sportporter	23	28	80	26	12
Totaal	38	56	126	64	33

In 2025 daalde het aantal antisemitische feiten (van 80 naar 46) en het aantal feiten met een extreemrechtse achtergrond (van 23 naar 7), waarmee de cijfers na een periode van verhoogde instroom weer meer in lijn liggen met het meerjarige beeld. Beide fenomenen vereisen echter blijvende aandacht.

7.5 Afdoening specifieke discriminatiefeiten

Het OM kan in een zaak beslissen om een verdachte voor de rechter te brengen (dagvaarden), of om een strafbeschikking op te leggen. Als een feit niet strafbaar is of niet kan worden bewezen dat het feit door de verdachte is gepleegd, wordt de zaak geseponereerd. Het OM kan ook beslissen een bewijsbare zaak te seponeren, al dan niet onder bepaalde voorwaarden.

Het aantal feiten dat in een jaar bij het OM is ingestroomd, kan verschillen van het aantal feiten dat in dat jaar door het OM wordt afgedaan. Het gaat ook niet altijd om dezelfde feiten; een feit kan in het ene jaar instromen en pas in het daaropvolgende jaar worden afgedaan.

In 2025 werd door het OM over in totaal 195 specifieke discriminatiefeiten een afdoeningsbeslissing genomen. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2024, toen er 212 feiten werden afgedaan.

Tabel 7 | Soort afdoeningen specifieke discriminatiefeiten

OM-afdoening	2021		2022		2023		2024		2025	
Dagvaarden	32%	62	26%	45	46%	108	45%	95	35%	68
OM-strafbeschikking	12%	24	7%	12	19%	45	13%	27	18%	36
Voorwaardelijk sepot	5%	9	4%	7	3%	6	7%	15	4%	7
Sepot	49%	97	54%	92	28%	65	32%	68	38%	74
Oproepen ter terechtzitting n.a.v. verzet	2%	4	8%	14	4%	10	3%	6	4%	7
Overig	0%	0	1%	1	0%	0	0%	1	2%	3
Totaal	100%	196	100%	171	100%	234	100%	212	100%	195

Bij 35% van de feiten waarover het OM in 2025 een afdoeningsbeslissing nam, werd de verdachte gedagvaard (68 feiten). Het percentage OM-strafbeschikkingen is 18% van het totaal (36 feiten). Het aantal sepot is licht gestegen: 38% van het aantal discriminatiefeiten waarover een beslissing werd genomen, is onvoorwaardelijk geseponneerd (74 feiten). Hieronder vallen bijvoorbeeld feiten die na beoordeling niet strafbaar bleken of waarvoor er onvoldoende bewijs was.

Bij de meeste feiten die in 2025 werden afgedaan ging het om artikel 137c Sr (62% van het totaal). Daarnaast had 21% van de feiten betrekking op artikel 137d Sr.

Tabel 8 | Afdoening specifieke discriminatiefeiten per wetsartikel

OM-afdoening per wetsartikel	2021		2022		2023		2024		2025	
137c	78%	137	75%	118	78%	163	64%	136	62%	121
137d	14%	35	8%	28	11%	29	19%	41	21%	40
137e	3%	7	6%	10	4%	34	11%	23	9%	18
137f	2%	5	1%	3	0%	3	0%	1	3%	5
137g	2%	7	7%	4	2%	1	2%	5	2%	4
429quater	1%	5	3%	8	5%	4	3%	6	4%	7
Totaal	100%	196	100%	171	100%	234	100%	212	100%	195

CASUS: AANZETTEN TOT HAAT TEGEN JODEN IN E-MAILS

Een man stuurt binnen enkele dagen meerdere e-mails naar de Anne Frank Stichting met uitingen die beledigend zijn voor Joden en daarnaast aanzetten tot haat jegens Joden als groep. Ook hield hij het hele Joodse volk verantwoordelijk voor het geweld in Gaza en riep hij Anne Frank daarvoor ter verantwoording. Conform de eis van het OM wordt de man door de Amsterdamse rechtbank veroordeeld tot een taakstraf van 60 uur wegens het opzettelijk doen toekomen van voorwerpen (e-mails) waarin beledigende uitingen zijn vervat en voor het aanzetten tot haat tegen een groep mensen wegens hun ras (artikel 137e Sr). Bij de strafbepaling is meegewogen dat de uitingen als ernstig antisemitisch worden beschouwd.

AP Amsterdam, parketnummer 13-071031-25

Tabel 9 | Soort rechtbankafdoening specifieke discriminatiefeiten

Rechtbankafdoening	2021		2022		2023		2024		2025	
Veroordeling	83%	50	79%	46	71%	41	87%	80	68%	57
Vrijspraak	12%	7	5%	3	17%	10	10%	9	14%	12
OM niet ontvankelijk	0%	0	0%	0	2%	1	0%	0	0%	0
Ontslag van rechtsvervolging	0%	0	0%	0	0%	0	1%	1	4%	3
Schuldigverklaring zonder oplegging van straf	2%	1	2%	1	2%	1	0%	0	7%	6
Verwijzing naar ander forum	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0
Onbekend	3%	2	14%	8	9%	5	2%	2	7%	6
Totaal	100%	60	100%	58	100%	58	100%	92	100%	84

7.6 Uitspraken van de rechter in specifieke discriminatiefeiten

Tabel 9 geeft een overzicht van de rechterlijke beslissingen uit 2025 van zaken waarin een specifiek discriminatieartikel ten laste was gelegd. De afdoening kan betrekking hebben op discriminatiefeiten die voor 2025 bij het OM zijn ingestroomd. Het gaat hierbij om uitspraken van de rechter die zien op strafzaken als geheel, niet altijd op alleen het specifieke discriminatiefeit. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat een verdachte wordt veroordeeld voor het aanzetten tot haat (artikel 137d Sr) en voor het in het bezit hebben van een wapen, zoals beschreven in de Wet Wapens en Munitie. Zo kan een rechtbankafdoening, naast het specifieke discriminatiefeit, ook betrekking hebben op andere, niet aan discriminatie gerelateerde delicten. Als een verdachte wordt veroordeeld voor andere feiten en vrijgesproken voor het specifieke discriminatiefeit, dan wordt dit in dit rapport geregistreerd als een vrijspraak.

8 ANDERE STRAFBARE FEITEN MET EEN DISCRIMINATIEASPECT

Op 1 juli 2025 is artikel 44bis Sr in werking getreden. Dit artikel is een algemene strafverzwarringsgrond voor alle strafbare feiten die zijn begaan met een discriminatoir aspect. Het hiervoor bestaande OM-beleid op het gebied van “commune delicten met een discriminatieaspect” (de zogenaamde ‘codis-feiten’) is met deze nieuwe bepaling door de wetgever gedeeltelijk gecodificeerd. Dit betekent dat artikel 44bis Sr ook op de tenlastelegging moet worden opgenomen en dat de strafverzwarende omstandigheid wettig en overtuigend bewezen moet worden.¹¹

De feiten die tussen 31 december 2024 en 1 juli 2025 bij het OM zijn ingestroomd en waarbij sprake is van een discriminatieaspect, worden nog conform het oude codis-beleid beoordeeld en afgedaan. Om de instroomcijfers van 2025 te laten aansluiten op die van voorgaande jaren is hierin geen onderscheid gemaakt in de tabellen 11 tot en met 14. In dit hoofdstuk spreken we van andere feiten met een discriminatieaspect.

Bij de beoordeling van andere strafbare feiten onderzoekt het OM ook of sprake is van een discriminatieaspect. Voor dit rapport is gekeken naar alle andere strafbare feiten die in 2025 bij het OM zijn binnengekomen en waarbij de maatschappelijke classificatie *discriminatie* is geregistreerd en/of artikel 44bis ten laste is gelegd. Als het tot een terechtzitting komt, dan wordt dit discriminatieaspect door het OM als strafverzwarend meegewogen in de strafeis.¹² In sommige gevallen is tijdens de analyse van de discriminatiefeiten gebleken dat de maatschappelijke classificatie *discriminatie* ten onrechte was geregistreerd. De feiten waarbij het evident ging om een administratieve fout, zijn niet meegenomen in dit rapport.

CASUS: MISHANDELING HOMOHAAT

Twee vrienden komen op 2 juli 2025 op het Amsterdamse Centraal Station tegenover een groep van ongeveer tien jongens te staan. Ze worden uitgescholden met beledigingen die gericht zijn op hun (vermeende) homoseksualiteit. Vervolgens wordt het stel door de groep belaagd. Een van de mannen wordt tegen zijn hoofd en zijn gehele lichaam geschopt en geslagen. Een vrouw die probeert tussen beiden te komen, wordt ook mishandeld. Door aanwezige politieagenten wordt een van de verdachten aangehouden. Tenlastegelegd is openlijke geweldpleging met een discriminatoir aspect (art. 44bis Sr juncto art. 44bis Sr). De rechtbank heeft een taakstraf van 140 uur opgelegd aan de minderjarige verdachte.

AP Amsterdam, 13-201883-25 (AP Amsterdam)

¹¹ Zie [Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 2025, 74](#)

¹² Aanwijzing kader voor strafvordering meerderjarigen (2019A003).

8.1 Totaal aantal ingestroomde feiten

Uitsplitsing per parket

In 2025 zijn er in totaal 1011 andere strafbare feiten met een discriminatieaspect bij het OM geregistreerd. Dit is een duidelijke stijging ten opzichte van 2024, toen er 523 feiten zijn ingestroomd. Deze toename kan grotendeels worden verklaard door het gestegen aantal registraties van belediging van ambtenaren (zie tabel 14).

Tabel 10 | Instroom andere feiten per parket

Feiten per arrondissementsparket	2021	2022	2023	2024	2025
Amsterdam	84	82	81	116	166
Noord-Holland	6	15	35	38	45
Midden-Nederland	21	13	13	24	53
Noord-Nederland	17	9	9	23	32
Oost-Nederland	37	33	44	129	289
Den Haag	23	15	8	52	80
Rotterdam	72	57	79	82	205
Limburg	9	3	3	10	22
Oost-Brabant	22	15	11	10	20
Zeeland – West-Brabant	37	31	41	39	99
Totaal	328	273	324	523	1011

Bij alle parketten is een stijging van het aantal ingestroomde feiten te zien, waarbij het aantal feiten van de parketten Oost-Nederland en Rotterdam het meest in het oog springt. Een groot deel van deze ingestroomde feiten betreft de *belediging van een ambtenaar*, respectievelijk 250 en 113 feiten.

Tabel 10a | Instroom andere feiten pleegjaar 2025 per parket

Feiten per arrondissementsparket	Pleegdatum 1 januari - 30 juni 2025	Pleegdatum 1 juli – 31 december 2025	Classificatie 44bis
Amsterdam	64	68	43
Noord-Holland	22	15	10
Midden-Nederland	27	20	6
Noord-Nederland	7	6	1
Oost-Nederland	173	106	75
Den Haag	30	43	14
Rotterdam	110	77	31
Limburg	9	5	4
Oost-Brabant	8	11	9
Zeeland – West-Brabant	43	40	16
Totaal	493	391	206

Artikel 44bis Sr

De 1011 feiten die in 2025 bij het OM zijn ingestroomd met de maatschappelijke classificatie discriminatie, betreffen ook feiten die vóór 2025 gepleegd zijn. Van deze 1011 zijn in totaal 884 feiten in het jaar 2025 gepleegd, waarvan 391 zijn gepleegd na de inwerkingtreding van artikel 44bis Sr, in de periode van 1 juli tot en met 31 december 2025.

Van de 391 feiten die na de inwerkingtreding van artikel 44bis Sr met de classificatie *discriminatie* zijn ingestroomd, is bij 206 feiten zaken naast het gronddelict ook artikel 44bis Sr ten laste gelegd. In 162 gevallen is artikel 44bis Sr in combinatie met eenvoudige belediging (artikel 266 Sr) ten laste gelegd, in 14 gevallen in combinatie met artikel 300 Sr (mishandeling) en bij 13 gevallen in combinatie met artikel 285 Sr (bedreiging).

Uit bovenstaande tabel 10a komt naar voren dat niet bij alle feiten met een pleegdatum na 1 juli 2025 ook artikel 44bis is geregistreerd. Deze feiten hebben wel de maatschappelijke

classificatie *discriminatie* gekregen. Dit verschil (in totaal 185 feiten) kan worden verklaard doordat artikel 44bis Sr ook na de eerste registratie bij het OM tijdens een nadere beoordeling van een strafbaar feit ten laste kan worden gelegd. Omdat het rapport *Strafbare Discriminatie in Beeld* rapporteert over de instroomcijfers bij het OM, zal dit artikel niet altijd voorkomen in de instroomcijfers van het OM. Ook kan nadat een feit is ingestroomd, uit het onderzoek blijken dat er toch onvoldoende bewijs is om artikel 44bis Sr ten laste te leggen.

Uitsplitsing per strafbaar feit

In tabel 11 zijn de andere strafbare feiten per wetsartikel uitgesplitst. Bij de meeste feiten die bij het OM terechtkomen, gaat het om *eenvoudige belediging*; artikel 266 Sr werd 725 keer geregistreerd. Behalve *belediging* komt ook *bedreiging* (artikel 285 Sr) ieder jaar vaak voor, in 2025 was dit 94 keer. Daarnaast werd artikel 300 Sr (mishandeling) 57 keer geregistreerd en artikel 141 Sr (openlijke geweldpleging) 48 keer.

Tabel 11 | Instroom andere feiten per wetsartikel

Wetsartikel delict	Omschrijving delict	2021	2022	2023	2024	2025
131 Sr	Opruiing	1	3	4	4	6
141 Sr	Openlijke geweldpleging	14	6	12	42	48
157 Sr	Opzettelijke brandstichting	0	0	2	0	0
261 Sr	Smaad	1	5	0	3	3
266 Sr	Eenvoudige belediging	238	184	223	338	729
284 Sr	Dwang	0	3	1	0	0
285 Sr	Bedreiging	42	35	46	61	94
287 Sr	Doodslag	0	2	2	0	2
300 Sr	Mishandeling	17	19	12	42	57
302 Sr	Zware mishandeling	3	1	6	5	15
350 Sr	Vernieling goed	10	15	14	17	25
Overig	Alles wat niet in bovenstaande categorieën valt	2	0	2	11	32
Totaal		328	273	324	523	1011

CASUS: MISHANDELING IN TREIN

Op 11 juli 2025 wordt tijdens een treinreis een passagier met een donkere huidskleur door een medepassagier mishandeld. Voorafgaand aan de mishandeling en vernieling is er tegen het slachtoffer onder meer gezegd dat “er geen plaats is voor mensen zoals u in ons land” en dat hij als immigrant geen recht zou hebben om hier te verblijven. Ook zou er zijn gevraagd naar zijn verblijfsvergunning. Vervolgens is de bagage van het slachtoffer vernield, waarna de dader het slachtoffer fysiek heeft aangevallen en in het gezicht heeft geslagen. Een conducteur die de situatie wilde de-escaleren, heeft beide betrokkenen aangeboden om plaats te nemen in de eerste klas. Daarop heeft de verdachte gezegd dat het slachtoffer slechts over een tweedeklaskaart beschikte en heeft hij opnieuw het slachtoffer aangevallen. De verdachte is door de rechter veroordeeld tot een taakstraf van 60 uur wegens mishandeling en vernieling, beide gepleegd met een discriminatoir oogmerk (artikel 44bis Sr).

AP Oost-Nederland, parketnummer 08-212429-25

8.2 Discriminatiegronden

Bij het analyseren van de zaken is per feit gekeken om welke discriminatiegrond(en) het ging. Zoals eerder gezegd staat het aantal geregistreerde *gronden* niet gelijk aan het aantal *feiten* dat betrekking had op een bepaalde discriminatiegrond (zie hierover hoofdstuk 6 *De betekenis van de cijfers*).

Tabel 12 | Geregisteerde gronden bij andere feiten

GRONDEN	2021		2022		2023		2024		2025	
Ras	49%	184	47%	152	39%	150	39%	252	32%	376
Godsdienst-levensovertuiging	4%	16	4%	13	3%	11	6%	41	2%	26
Seksuele gerichtheid	34%	126	32%	103	36%	137	33%	214	38%	453
Geslacht	0%	0	1%	2	0%	0	0%	0	5%	60
Handicap	2%	8	4%	12	4%	15	7%	42	12%	137
Antisemitisme	7%	27	10%	33	15%	59	11%	69	8%	93
Transgenderpersoon	4%	14	2%	8	2%	9	3%	22	3%	36
Overige gronden	0%	0	0%	1	0%	0	0%	2	1%	8
Totaal	100%	375	100%	324	100%	381	100%	642	100%	1189

Meest geregistreerd

De grond *ras* werd 376 keer geregistreerd, 32% van het totaal aantal geregisteerde gronden.

De andere gronden

De grond *seksuele gerichtheid*¹³ betrof in 2025 453 feiten, 38% van het totaal aantal geregisteerde gronden. Hieronder vallen veel verschillende situaties. Zo ging het bij 352 feiten om eenvoudige belediging van een politieagent of een boa. Verder gaat het bij 21 van deze feiten om de geweldsdelicten *eenvoudige mishandeling* (artikel 300 Sr) en bij 32 feiten om *openlijke geweldpleging* (artikel 141 Sr).

In alle gevallen waarbij de grond *handicap* is geregistreerd (137 feiten) ging het om het schelden met het woord 'mongool'. De grond *godsdienst- of levensovertuiging* is 26 keer geregistreerd. Daarvan hadden 24 feiten betrekking op moslims wegens hun godsdienst of levensovertuiging.

Het aantal registraties van de grond *antisemitisme* is in 2025 gestegen, daarbij ging het bij 51 van de 93 geregisteerde feiten om het schelden met het woord *Jood* of *Joden*.

De opmerkelijke stijging van de grond *geslacht* moet worden gezien in samenhang met de stijging van het aantal feiten gericht tegen ambtenaren met een publieke taak.

Bij alle feiten die in 2025 met de grond *geslacht* zijn ingestroomd (60 feiten, 5%), gaat het om eenvoudige belediging (artikel 266 Sr), soms in combinatie met bedreiging of mishandeling. Het merendeel van deze feiten (41) was gericht tegen ambtenaren met een publieke taak, zoals politieagenten en boa's.

Zoals bij de specifieke feiten al is aangegeven, valt discriminatie van transgender personen juridisch gezien onder de discriminatiegrond *geslacht*, maar wordt dit door het OM apart als categorie geregistreerd. In 2025 werd de subcategorie *transgender personen* bij 36 feiten geregistreerd. Daarbij betrof het 10 keer *bedreiging* (artikel 285 Sr) en 5 keer *openlijke geweldpleging* (artikel 141 Sr).

¹³ De grond *hetero- of homoseksuele gerichtheid* is per 1 juli 2025 vervangen door *seksuele gerichtheid* in de artikelen 137c, 137d, 137e en 137f Sr.

Uitsplitsing ras

Tabel 13 | Uitsplitsing grond ras andere feiten

Uitsplitsing Ras	2021		2022		2023		2024		2025	
Zwart	25%	92	28%	92	21%	80	17%	110	16%	186
Westers	2%	7	2%	6	1%	5	2%	10	2%	20
Turks	5%	20	3%	9	3%	11	4%	26	3%	36
Marokkaans	6%	23	3%	10	2%	9	3%	22	3%	30
Aziatisch	4%	14	4%	13	3%	10	3%	20	3%	38
Migratieachtergrond	7%	25	6%	21	9%	34	7%	45	5%	60
Overige	1%	3	0%	1	0%	1	3%	19	1%	6
Totaal	49%	184	47%	152	39%	150	39%	252	32%	376

In tabel 13 is de discriminatiegrond *ras* verder uitgesplitst. Bij 186 feiten (16%) betreft het de subcategorie *zwart*. Onder de grond *ras* vallen verder onder meer de subcategorieën *Marokkaans* (30 feiten; 3%) en *Turks* (36 feiten; 3%). Bij 38 feiten (3%) werd de subcategorie *Aziatisch* geregistreerd.

Bij de subcategorie *migratieachtergrond* gaat het bijvoorbeeld om de belediging van een individu waarbij 'buitenlander' of 'asielzoeker' als scheldwoord is gebruikt. In 2025 werd dit 60 keer geregistreerd (5% van het totaal aantal feiten).

8.3 Waar zijn de feiten gepleegd

Soms zijn bij het vaststellen van de pleegplaats van een feit twee categorieën van toepassing. In dat geval is gekozen voor de categorie die het feit het meest nauwkeurig beschrijft.

Het aantal feiten dat is gericht tegen iemand die aan het werk was, is het afgelopen jaar 645 keer geregistreerd. Daarvan waren 568 feiten gericht tegen personen met een publieke functie, zoals politieagenten of boa's, waarvan het in 525 gevallen ging om een discriminatoire belediging (artikel 266 Sr). Naast het aantal feiten dat is gericht tegen

personen met een publieke functie, vallen in de categorie *werk* ook feiten gericht tegen bijvoorbeeld winkelpersoneel en beveiligers. Het aantal feiten gepleegd in de openbare ruimte betrof 21% van het totaal, 212 feiten. Ook speelden veel feiten zich af in de directe woonomgeving van het slachtoffer (97 feiten; 10%).

Tabel 14 | Waar vinden andere feiten plaats

WAAR		2021	2022	2023	2024	2025				
<i>Tegen personen met een publieke functie</i>		69	77	62	193	568				
Werk	29%	95	36%	98	30%	97	50%	261	64%	645
School/ Onderwijsinstelling	1%	3	1%	4	2%	5	0%	2	0%	1
Sport	1%	2	1%	2	15%	47	1%	5	0%	2
Horeca	0%	1	5%	14	2%	7	2%	12	1%	7
Woonomgeving	28%	92	20%	54	21%	69	13%	69	10%	97
Openbare ruimte	34%	112	27%	75	25%	82	24%	127	21%	212
Internet	6%	21	8%	22	3%	10	6%	30	4%	37
Pers (media)	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	0%	2
Overige	1%	2	1%	4	2%	7	3%	16	1%	8
Totaal	100%	328	100%	273	100%	324	100%	523	100%	1011

CASUS: WEIGERING HULPHOND BIJ SLAGER

Een vrouw komt samen met haar man bij de slager. Vanwege een posttraumatische stressstoornis heeft de vrouw een hulphond bij zich. De hond is op dat moment nog in opleiding en wordt door haar echtgenoot gedragen. Bij binnenkomst zegt de slager dat honden niet zijn toegestaan in de winkel. Hij voegt daaraan toe dat het voor hem niet uitmaakt dat het om een hulphond gaat en dat hij zelf bepaalt wie wel en niet welkom is in zijn winkel. De vrouw wijst de slager vervolgens op de geldende regelgeving, zoals de richtlijnen van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), waarin staat dat assistentiehonden voor de toonbank wel zijn toegestaan. Desondanks verzoekt de slager de vrouw en haar echtgenoot om de winkel te verlaten. Na aangifte door de vrouw, wordt de man door het OM vervolgd (artikel 429quater Sr). De rechter heeft de slager veroordeeld tot een geldboete van €80.

AP Oost-Nederland, parketnummer 05-033746-25

8.4 Achtergrond verdachten

Denkbeelden of sympathieën van een verdachte kunnen een rol spelen bij de gepleegde discriminatiefeiten. Daarom is bij het dossieronderzoek gekeken of de verdachte handelde uit een bepaalde overtuiging. Bij twee geregistreerde feiten had de verdachte gehandeld vanuit extreemrechts gedachtegoed. Bij drie feiten betrof het uitingen die waren gedaan in het kader van een maatschappelijk debat. Bij het merendeel van de verdachten kon geen specifieke achtergrond worden vastgesteld.

8.5 Afdoening feiten

In tegenstelling tot de specifieke feiten kan voor de andere strafbare feiten met een discriminatieaspect alleen iets worden gezegd over de afdoening van zaken die in 2025 zijn ingestroomd. Van de 1011 ingestroomde andere feiten is in 2025 in 986 gevallen een afdoeningsbeslissing genomen (al dan niet in combinatie met andere feiten). In 284 gevallen is door het OM een strafbeschikking opgelegd, 533 keer is een verdachte gedagvaard en 139 feiten zijn (voorwaardelijk) geseponeerd.

9 Bijlage: Discriminatieartikelen in het Wetboek van Strafrecht

Artikel 90quater

1. Onder discriminatie of discrimineren wordt verstaan elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op andere terreinen van het maatschappelijk leven, wordt teniet gedaan of aangetast.
2. Onder discriminatoir oogmerk wordt verstaan het oogmerk om haat tegen of discriminatie van een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun geslacht, hun seksuele gerichtheid of hun handicap tot uitdrukking te brengen.

Artikel 137c

1. Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun seksuele gerichtheid of hun handicap, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

2. Met dezelfde straf wordt gestraft degene die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen als omschreven in het eerste lid:

- a. door het vergoelijken van een van de feiten als omschreven in de artikelen 3 tot en met 6, 7, tweede lid, en 8 tot en met 8b van de Wet internationale misdrijven of een van de feiten als omschreven in artikel 6 van het Handvest van de Internationale Militaire Rechtbank, gehecht aan het Verdrag van Londen van 8 augustus 1945;
- b. door het ontkennen of verregaand bagatelliseren van een van de feiten als omschreven in de onder a genoemde artikelen, voor zover dat feit bij onherroepelijke beslissing is vastgesteld door een internationaal gerecht dat zijn rechtsmacht ontleent aan een verdrag waarbij het Koninkrijk partij is of door de Nederlandse rechter.¹⁴

3. Indien het feit wordt gepleegd door een persoon die daarvan een beroep of gewoonte maakt of door twee of meer verenigde personen wordt gevangenisstraf

van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie opgelegd.

Artikel 137d

1. Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun geslacht, hun seksuele gerichtheid of hun handicap, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Indien het feit wordt gepleegd door een persoon die daarvan een beroep of gewoonte maakt of door twee of meer verenigde personen wordt gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie opgelegd.

¹⁴ Lid 2 is in werking getreden op 1 oktober 2024.

Artikel 137e

1. Hij die, anders dan ten behoeve van zakelijke berichtgeving:
 - 1°. een uitlating openbaar maakt die, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, voor een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun seksuele gerichtheid of hun handicap beledigend is, of aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun geslacht, hun seksuele gerichtheid of hun handicap;
 - 2°. een voorwerp waarin, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, zulk een uitingen is vervat, aan iemand, anders dan op diens verzoek, doet toekomen, dan wel verspreidt of ter openbaarmaking van die uitingen of verspreiding in voorraad heeft;
2. Indien het feit wordt gepleegd door een persoon die daarvan een beroep of gewoonte maakt of door twee of meer verenigde personen wordt gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie opgelegd.

Artikel 137f

Hij die deelneemt of geldelijke of andere stoffelijke steun verleent aan activiteiten gericht op discriminatie van mensen wegens hun ras, hun godsdienst, hun levensovertuiging, hun geslacht, hun seksuele gerichtheid of hun handicap, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.

Artikel 137g

1. Hij die, in de uitoefening van een ambt, beroep of bedrijf personen opzettelijk discrimineert wegens hun ras, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie.
2. Indien het feit wordt gepleegd door een persoon die daarvan een gewoonte maakt of door twee of meer verenigde personen wordt gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie opgelegd.

Artikel 429quater

1. Hij die in de uitoefening van een ambt, beroep of bedrijf personen discrimineert wegens hun ras, hun godsdienst, hun levensovertuiging, hun geslacht of hun seksuele gerichtheid wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de derde categorie.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft hij wiens handelen of nalaten in de uitoefening van een ambt, beroep of bedrijf zonder redelijke grond, ten doel heeft of ten gevolge kan hebben dat ten aanzien van personen met een handicap de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op andere terreinen van het maatschappelijk leven, wordt teniet gedaan of aangetast.

Artikel 44bis

Indien een strafbaar feit wordt begaan met een discriminatoir oogmerk dan wel bestaat uit, wordt voorafgegaan door, vergezeld van of gevolgd door gedragingen die haat tegen of discriminatie van een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun geslacht, hun seksuele gerichtheid of hun handicap tot uitdrukking brengen, kan de op dat feit gestelde tijdelijke gevangenisstraf of hechtenis met een derde worden verhoogd.

